שכד דִּינֵי הֲכָנַת מַאֲכָל לַבְּהֵמָה לְשַׁבָּת. וּבוֹ ט״ו סְעִיפִים:

א (א) [א]אֵין כּוֹבְרִין (ב) הַתֶּבֶן בִּכְבָרָה שֶׁיִּפֹּל הַמּוֹץ לָאָרֶץ, וְלֹא יַנִּיחֶנּוּ בְּמָקוֹם גָּבוֹהַּ כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַמּוֹץ, אֲבָל נוֹטֵל בִּכְבָרָה וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הָאֲבוּס, אַף עַל פִּי שֶׁהַמּוֹץ (ג) נוֹפֵל מֵאֵלָיו מֵעַתָּה, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן:

ב (ד) [ב]לֹא יִמְדֹּד אָדָם שְׂעוֹרִים לְתַת לִפְנֵי בְּהֶמְתּוֹ, [ג]אֶלָּא מְשַׁעֵר בְּאָמַד דַּעְתּוֹ: **ג** (ה) * [ד]אֵין גּוֹבְלִין (ו) * מֶרְסָן לַבְּהֵמָה אוֹ לַתַּרְנְגוֹלִים, (ז) אֲבָל נוֹתְנִים בּוֹ (ח) מַיִם * [ה]וּמְעַבִּיר בּוֹ תְּרֵדָה אוֹ מַקֵּל שְׁתֵּי וָעֵרֶב. (ח) כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְמָרָס בְּיָדוֹ וְלֹא מְסַבֵּב הַתְּרֵדָה אוֹ הַמַּקֵּל מַתָּר. [ו]וּמְנַעֲרוֹ מִכְּלִי אֶל כְּלִי כְּדֵי שֶׁיִּתְעָרֵב. [ז]וּמֻתָּר לְעָרֵב הַמֶּרְסָן בְּדָרֶךְ זוֹ בִּכְלִי אֶחָד, וּמְחַלֵּק אוֹתוֹ בִּכְלִים הַרְבֵּה וְנוֹתֵן לִפְנֵי כָּל בְּהֵמָה וּבְהֵמָה, וּמְעָרֵב בִּכְלִי אֶחָד (ט) אֲפִלּוּ (ג) כּוֹר וַאֲפִלּוּ כּוֹרִים. (י) [ח]יֵשׁ אוֹסְרִים לִתֵּן מַיִם עַל גַּבֵּי מֶרְסָן בְּשַׁבָּת, וְלֹא אָמְרוּ שָׁמוּלִיךְ בּוֹ שְׁתֵּי וָעֵרֶב אֶלָּא כְּשֶׁהָיוּ הַמַּיִם נְתוּנִים עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם (יא) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שכ״א סָעִיף ט״ז גַּבֵּי שׁוּם וְחַרְדָּל כֵּיצַד נוֹהֲגִין): ד [ט]כַּשִּׁין שֶׁל שִׁבֳּלִים שֶׁקּוֹשְׁרִים בִּשְׁנַיִם אוֹ בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת,

א (א) שבת ק״מ (ע״א) בְּמִשְׁנָה. ב בִּיצָה כ״ט (ע״א). ג כֵּן פֵּרֵשׁ הָרַי״ף (שם טז.) קוֹדֶם הַגְּמָרָא שָׁם וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב. (הכ״מ) ד שַׁבָּת קנ״ה (ע״ב) מִשְׁנָה שָׁם וְכֵן פָּסְקוּ הָרַי״ף (סז:) וְהָרֹא״שׁ (פכ״ד סי׳ ג) וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק כ״א (הל״ד). ה שָׁם קנ״ו (ע״א) כְּאַבָּיֵי. ו שָׁם כְּרַבִּי יְהוּדָה. ז רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק כ״א (שם). ח סְמַ״ג (לאוין סה. הלש) וְסֵמַ״ק (מצוה רפב. הלש) (וּבַעַל הַתְּרוּמוֹת) [וְכָפָּר הַתְּרוּמָה] (סי׳ רכ) וּכְרַבִּי בְּבְרַיְתָא שָׁם קנ״ה (ע״ב). ט שַׁבָּת שָׁם (ע״א) וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ רַב הוּנָא וּכְרַב יְהוּדָה וּכְפִי גִּרְסַת רַשׁ״י (שם ד״ה הן וכו׳ זורין) וְהָרֹא״שׁ (פכ״ד סי׳ ב).

בֵּאוּר הַלָּכָה

ג * **אֵין גּוֹבְלִין וְכוּ׳.** הִנֵּה בְּעֵנְיַן נְתִינַת מַיִם לְמֶרְסָן פְּלִיגִי בָּזֶה רַבִּי וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה (קנה:), רַבִּי מַחְמִיר [וּלְדִידֵיהּ יֵשׁ חִיּוּב חַשָּׁאת בָּזֶה, דְּסָבִירָא לֵיהּ נְתִינַת מַיִם זֶהוּ גִּבּוּל] וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה מַקֵּל לְכַתְּחִלָּה, וְיֵשׁ סְתָם מִשְׁנָה (יז:) כְּרַבִּי. וְדַעַת בְּפֶרֶק בְּתֶרָא דְּשַׁבָּת (שם) כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, וּבְפֶרֶק קַמָּא (יז:) כְּרַבִּי. וְדַעַת הָרַי״ף (סז:) וְהָרַמְבַּ״ם (פכ״א הל״ד) וְהָרֹא״שׁ (פכ״ד סי׳ ג) לִפְסֹק כִּסְתָמָא בְּתֶרָא לְהָקֵל, אַף דִּבְעֶלְמָא קַיְימָא לַן הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵחֲבֵרוֹ, הָכָא סְתָמָא בְּתֶרָא עָדִיף. וְיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין [דְּהַיְינוּ הָרַב אֶלְיָעֶזֶר מִמֵּיץ (סי׳ רעד) וּבַעַל הַתְּרוּמָה (סי׳ רכ) וּסְמַ״ג (לאוין סה. הלש) וּסְמַ״ק (מצוה רפב. הלש), וְהוּבְאוּ דִּבְרֵיהֶם בְּהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (פכ״א אות ט) וְגַם בְּמָרְדְּכַי (פ״ב סי׳ תלג), וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שכ״א בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אין)] דְּכֵיוָן דְּחוֹלְקִין הַסְּתָמוֹת אַהֲדָדֵי, הָדְרִינַן לְכְלָלָא דְּהֲלָכָה כְּרַבִּי מֵחֲבֵרוֹ. וְדַעַת הַמְחַבֵּר בְּעֶצֶם הַדִּין לְהָקֵל בִּנְתִינַת מַיִם, וְתָפַס הַדֵּעָה הָאַחֲרוֹנָה רַק בְּשֶׁיֵּשׁ אוֹסְרִים, מְשׁוּם דְּהָרַי״ף וְהָרֹא״שׁ וְהָרַמְבַּ״ם קַיְימֵי בָּזֶה כְּחַדָּא שִׁיטְתָּא. וּבְאֶמֶת כֵּן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הָרַדְבַּ״ז חֲנַנְאֵל (קנו. ד״ה מהלקטין) וְהָרַ״ן (המאור סז: ד״ה וזה) וְהָרַדְבַּ״ז בְּמִלְחֲמוֹת (שם ד״ה אמר) וְהָרַ״ן (שם ד״ה ושורין) וְהָרוֹקֵחַ (סי׳ סה) וְהָאוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ סא) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב ח״י) וְהַמְאִירִי (יח. ד״ה הקמח) כֻּלָּם פָּסְקוּ כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה. וְכֵן הוּא הַדִּין דְּפִלְיגִי רַבִּי וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה בִּנְתִינַת מַיִם לְתוֹךְ הַקֶּמַח וְהָעֶפְעָר וְהַשִּׁיט, דְּרַבִּי מַחְמִיר וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר עַד שֶׁיִּגְבַּל, וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ אִסּוּר דְּרַבָּנָן אֲפִלּוּ לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה בִּנְתִינַת מַיִם לְתוֹךְ הַקֶּמַח וְהָעֶפְעָר וְהַשִּׁיט, שֶׁמָּא יָבֹא לִגְבֹּל, וְהָא דְּהִתִּיר בְּמֶרְסָן לְכַתְּחִלָּה, דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (שם) מְשׁוּם דְּאֲפִלּוּ כִּי גָּבְלוֹ לֵית בֵּיהּ אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא וּכְדִלְקַמַּיְיהּ, וּלְכָךְ לֹא גָּזְרוּ עַל נְתִינַת הַמַּיִם, וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּטַעַם הַהֶתֵּר הוּא מְשׁוּם שֶׁצָּרִיךְ לְהַאֲכִיל לַבְּהֵמָה וְלָעוֹף, וּלְכָךְ לֹא גָּזְרוּ רַבָּנָן, וּלְפִי טַעַם זֶה גַּם בְּקֶמַח יְהֵיהּ מֻתָּר נְתִינַת הַמַּיִם כְּשֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַאֲכִיל לָעוֹפוֹת וּכְמוֹ בְּמֶרְסָן עַל יְדֵי שִׁנּוּי [מַטְ״ז (סק״א) וּפְרִי מְגַדִּים]. וְדַע עוֹד דִּבְדִיעֲבַד אִם גִּבֵּל מֶרְסָן, דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ח הט״ז) דְּפָטוּר מִשּׁוּם דְּלָאו בַּר גִּבּוּל הוּא, וְהוּא הַדִּין בְּאָפָר אוֹ חוֹל הַגֶּס, וְכֵן הוּא דַּעַת הָרַי״ף (בִּיצָה יחֽ:) וְרַשׁ״י בְּפֶרֶק ד׳ דְּבִיצָה (לב: ד״ה וקטמא), דְּבָאֹפֶר דְּאֵינוֹ בַּר גִּבּוּל אֲפִלּוּ כִּי גִּבְּלוֹ פָּטוּר. אֲבָל הָרַדְבַּ״ז מַהֲרָאשׁוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה [וְלֹא הֻמְּה הַתּוֹסְפוֹת בְּשַׁבָּת י״ח (ע״א ד״ה אבל), וְהָרַאֲבַ״ד בְּפֶרֶק ח׳ דְּהֲלָכוֹת שַׁבָּת (הט״ז)] וְהָרֹא״שׁ בְּפֶרֶק ד׳ דְּבִיצָה (סי׳ ט), וְהָרַ״ן (שם יח. ד״ה גמ׳) וְהָרַשְׁבַּ״א שָׁם (לב: ד״ה וקטמא) וְיִסְבִּירָא לְהוּ לְהָפוּךְ, כְּדַעַת אֲבָיֵי (שבת יח.) דְּבִדְבָר דְּאֵינוֹ בַּר גִּבּוּל תָּלַךְ מִשְׁנָתֵנוּ בּוֹ מַיִם חַיִּם, וְעַל כֵּן בְּאָפָר אוֹ חוֹל הַגֶּס חַיָּב תַּלַךְ מִשְׁנָתֵנוּ בּוֹ מַיִם, אַף מֶרְסָן מִיקְרֵי לְדִידְהוּ בַּר גִּבּוּל, וּלְכָךְ פָּטוּר בְּצַע נְתִינַת הַמַּיִם וְחַיָּב כְּשֶׁגִּבְּלוֹ כְּמוֹ קֶמַח. וְכָל זֶה בְּמֶרְסָן, אֲבָל בְּמוֹץ פָּשׁוּט דְּאֵינוֹ בַּר גִּבּוּל לְכֻלֵּי עָלְמָא, וּלְדַעַת אֵלּוּ הָרִאשׁוֹנִים יֵשׁ בָּהּ חִיּוּב חַשָּׁאת כְּשֶׁנּוֹתֵן בּוֹ מַיִם בְּשַׁבָּת:

* **מֶרְסָן.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ז) שֶׁכָּתְבְנוּ בֵּין רַב אוֹ מֹעַט וְלֹא הַתַּר מֹעַט מֹעַט כִּי אִם בְּקָלִי. וְאַף דְּהַמְּגַן אַבְרָהָם (סק״א) הֵבִיא בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן בְּמִלְחֲמוֹת (סז: ד״ה אמר) דְּמֹעַט מֹעַט מֻתָּר אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא עַל יְדֵי שִׁנּוּי, הַמְעַיֵּן שָׁם הֵיטֵב בְּמִלְחֲמוֹת בְּסוֹף הַמַּסֶּכֶת יִרְאֶה דְּאֵין רְאָיָה כְּלָל, דְּמָה שֶּׁכָּתַב שָׁם כֵּלָל מֻתָּרִין, הַכַּוָּנָה הָיְיתָה בֵּין לְעִבְּה בֵּין לְרַכָּה בְּקָלִי, וְכֵן כָּתַב בְּהֶדְיָא בְּחִדּוּשָׁיו (קנו. ד״ה גובלין), וְהַטַּעַם דְּלֹא הִתִּירוּ זֶה אֶלָּא בְּמַאֲכַל אָדָם וְלֹא לִטְרֹחַ בְּשִׁבְיל מַאֲכַל בְּהֵמָה, אִי נָמֵי דְּמֶרְסָן לְבְהֵמָה מִתְאַכְלִי אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ מְגַבֵּל כָּל צָרְכּוֹ [דְּהַיְינוּ רַק עַל יְדֵי שִׁנּוּי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף ז׳ וְכֵן מְצָאתִי בְּסֵפֶר קָרְבַּן נְתַנְאֵל (פכ״ד סי׳ ד אות צ) שֶׁגַּם הוּא הַסְכִּים דְּלֹא כְּהַמְּגַן אַבְרָהָם, וְכָתַב דְּאֵין מַהַמִּלְחָמוֹת רְאָיָה, וְכֵן הָאֱמֶת בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ״ן וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:

* **וּמַעֲבִיר בּוֹ וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו) **וּבַ״ח** (ס״ב) **שֶׁמְּצַדְּדִין לוֹמַר דַּאֲפִלּוּ מַעֲבִיר כַּמָּה פְּעָמִים שְׁתֵּי וָעֵרֶב שֶׁפִּיר דָּמֵי, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְמָרָס בְּיָדוֹ וְלֹא מְסַבֵּב בְּהַמַּקֵּל:**

בֵּאוּר הַלָּכָה

ג (ו) מֶרְסָן. וּמְעַט מֵעַט שֶׁרֵי בְּלֹא שִׁנּוּי לְסִבְרָא קַמָּיְתָא, עַיֵּן סִימָן שכ״א סָעִיף י״ד: (ז) מַיִם. עַיֵּן טַ״ז (סק״א) שֶׁכָּתַב דְּהוּא הַדִּין לְקֶמַח אֵין אִסּוּר בִּנְתִינַת מַיִם, עַיֵּן שָׁם: (ג) כּוֹר. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) שֶׁהָעֲלָה דִּלְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר לְהָכִין יוֹתֵר מֵהַצָּרִךְ לְיוֹם, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **אֵין כּוֹבְרִין.** מִפְּנֵי (ג) שֶׁהוּא כְּמְרַקֵּד: (ב) **הַתֶּבֶן.** הוּא מַה שֶּׁמְּחַתְּכִין (ג) הַקַּשׁ בְּמוֹרִיגִין, וְעוֹשִׁין כָּל זְנַב הַשִּׁבֹּלֶת תֶּבֶן, וּמוֹץ הוּא מִזֶּקֶן הַשִּׁבֹּלֶת הָעֶלְיוֹן, וְאֵינוֹ רָאוּי לְמַאֲכַל בְּהֵמָה וְכוֹבְרִין אוֹתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּפֹּל הַמּוֹץ. וְאִשְׁמוּעִינַן דַּאֲפִלּוּ זֶה אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכָל שֶׁכֵּן דְּאֵין לְרַקֵּד הַתְּבוּאָה מִפְּסֹלֶת שֶׁלָּהֶן, דְּזֶה הוּא מְרַקֵּד מַמָּשׁ וְחַיָּב: (ג) **נוֹפֵל מֵאֵלָיו.** **ב** (ד) **לֹא יִמְדֹּד.** הֵינוּ בִּכְלִי הַמְּדָּה, (ג) מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּאִלּוּ הוּא מוֹדֵד לִמְכֹּר, (ד) אֲבָל לִקַּח בִּכְלִי אַחֵר וּלְשַׁעֵר קַב אוֹ קַבִּים מֻתָּר, וְזֶהוּ שֶׁמְּסַיֵּם אֶלָּא שֶׁמְּשַׁעֵר וְכוּ׳. וְעַיֵּן בְּאֵלֶּיהָ רַבָּה (סק״ג): **ג** (ה) **אֵין גּוֹבְלִין וְכוּ׳.** אַף דְּאֵינוֹ בַּר גִּבּוּל, מִכָּל מָקוֹם גְּזִרוּ רַבָּנָן שֶׁמָּא יָבֹא לְגַבֵּל קֶמַח דְּחַיָּב מִשּׁוּם לָשׁ [רַמְבַּ״ם (פכ״א הל״ד)]. וְדַעַת הָרַבָּה רִאשׁוֹנִים דְּאַף בְּמֶרְסָן חַיָּב מִשּׁוּם לָשׁ, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אין): (ו) **מֶרְסָן.** וְאֵין חִלּוּק (ס) בֵּין אִם מְגַבֵּל הַרְבֵּה אוֹ מְעַט מֵעַט: (ז) **אֲבָל נוֹתְנִים בּוֹ מַיִם.** וְאִם מֻתָּר לִתֵּן מַיִם לְתוֹךְ הַקֶּמַח בְּאֹפֶן זֶה, עַיֵּן בְּטַ״ז (סק״א) שֶׁכָּתַב דְּזֶה תַּלְיָא בְּשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים, דְּלַהֲרַמְבַּ״ם (שם, ופ״ח הט״ז) אָסוּר וְלִשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים מֻתָּר. וְכָל זֶה לְדַעָה קַמָּיְתָא זוֹ, אֲבָל לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹסְרִים שֶׁהוּבְא בְּסוֹף הַסָּעִיף, דְּסָבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ לְתוֹךְ הַמֶּרְסָן אָסוּר לִתֵּן מַיִם מִשּׁוּם דְּנִתְּנַת הַמַּיִם זֶהוּ גִּבּוּלוֹ, כָּל שֶׁכֵּן לְתוֹךְ הַקֶּמַח דְּהוּא בִּכְלָל גִּבּוּל: (ח) **כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ וְכוּ׳.** אֲבָל (ו) אִם מְמָרָס אוֹ מְסַבֵּב בְּהַתַּרְוָד, נִרְאֶה כְּלָשׁ: (ט) **אֲפִלּוּ כּוֹר וְכוּ׳.** וְהוּא שֶׁשָּׁעוּר זֶה צָרִיךְ לוֹ לְחֶלֶק לִפְנֵיהֶם (ז) בְּאוֹתוֹ יוֹם הַשַּׁבָּת, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר לְטָרֹחַ טִרְחָא דִּלְא צָרִיכָא: (י) **וְיֵשׁ אוֹסְרִים וְכוּ׳.** הוּא דַּעַת בַּעַל הַתְּרוּמָה (סי׳ רכ) וְסִיעָתוֹ, דְּפוֹסְקִין כְּרַבִּי דְּסָבִירָא לֵיהּ דִּנְתִינַת מַיִם לְחוּד חַיָּב מִשּׁוּם גִּבּוּל (ח) בְּקֶמַח וּבְמֶרְסָן וּבְאֹפָר וּבְכָל דָּבָר, וְעַל כֵּן צָרִיךְ שֶׁיִּתֵּן עָלָיו הַמַּיִם מֵעוֹד יוֹם, (ט) וַאֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר לְגַבֵּל לְמָחָר לְהֶדְיָא אִם לֹא בְּהוֹלָכַת שְׁתֵּי וָעֵרֶב וְכַנַּ״ל: (יא) **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שכ״א וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּשָׁם נִתְבָּאֵר דְּנוֹהֲגִין לְהַחְמִיר כְּסֵבָרַת בַּעַל הַתְּרוּמָה. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל יט סי״א) דְּבִשְׁעַת הַדְּחָק יֵשׁ לְהַתִּיר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, שֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי יִתֵּן הַמַּיִם בְּשַׁבָּת וְיגַבֵּל עַל יְדֵי שִׁנּוּי הַנַּ״ל. וְאִם הַמַּיִם הָיוּ רוֹתְחִין, אָסוּר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי לְעָרוֹת מִכְּלִי רִאשׁוֹן מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל, אֶלָּא יְעָרֶה הָאֵינוֹ יְהוּדִי מִתְּחִלָּה הַמַּיִם לְכֻלִּי שֵׁנִי, וְאַחַר כָּךְ יִשְׁפֹּךְ הַמַּיִם עַל הַמֶּרְסָן. וְדַע דְּמֶרְסָן הַנִּזְכָּר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, הוּא קְלִפַּת הַתְּבוּאָה הַנִּשְׁאֶרֶת בְּנָפָה כְּשֶׁמְּנַפִּין אֶת הַקֶּמַח,

א (ו) **מֶרְסָן.** כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן שכ״א סָעִיף י״ד: (ג) **כּוֹר.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) שֶׁהָעֲלָה דִּלְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר לְהָכִין יוֹתֵר מֵהַצָּרִךְ לְיוֹם, עַיֵּן שָׁם:

ב (ג) רַשׁ״י (בִּיצָה כט. ד״ה לא ימדוך): (ד) אֵלִּיָּה רַבָּה (סק״ג) וּפְרִי מְגַדִּים (מש״ז בהקדמה):

ג (ס) עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה מורסן): (ו) רַמְבַּ״ם (פכ״א הל״ד): (ז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):

א (ג) רַמְבַּ״ם (פכ״א הל״ב) וְכֵן הוּא בִּירוּשַׁלְמִי (פ״כ ה״ג), **וּמִשְׁמַע מִמַּאי דְּקָבַע לָהּ בְּפֶרֶק כ״א שֶׁשָּׁם מֵירֵי מַעֲנְיָנֵי הַשְׁבוּתִים דְּהוּא רַק שְׁבוּת,** וְאוּלַי דְּסָבִירָא לֵיהּ דְּאֵין דָּרְךְ רְקִיד בְּתֶבֶן, וְעַיֵּן בְּרַשׁ״י (קמ. ד״ה מרץ): (ב) רַשׁ״י (שם ד״ה תבן וד״ה מרץ):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (ס״ג) כתב: אסור מדברי סופרים לגבול מורסן לבהמה או לתרנגולים כדרכו בחול אלא ע״י שינוי כגון לגבלו מעט מעט.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

* מֵתָר לְהַתִּירָן כְּדֵי שֶׁתֹּאכַל מֵהֶן הַבְּהֵמָה. הַגָּהּ (יב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא שָׁרֵי לְהַתִּיר *רַק בְּקֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיְמָא (הגהות אלפסי (שבתי נסורים סק. סוף ס)) אֲבָל אָסוּר לְשַׁפְשֵׁף בָּהֶם בְּיָדִים כְּדַרְכּוֹ שֶׁעוֹשִׂים בְּאָכְלֵי בְּהֵמָה כְּדֵי שֶׁיְּהוּ נוֹחִים לְאָכְלָם, דְּשִׁוּוִי אֹכֶל בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ אֹכֶל מֵתָר (יג) לַעֲשׂוֹתוֹ אֹכֶל, אֲבָל מִטְרַח בְּאֹכְלָא בְּדָבָר שֶׁהוּא רָאוּי לַאֲכִילָה, לֹא טָרְחִינַן בֵּיהּ לְהַכְשִׁירוֹ וּלְתַקְנוֹ יוֹתֵר: ה עֵצִים שֶׁקְּצָצָן מִן הָאִילָן, וְיֵשׁ מַאֲכִילִים אוֹתָם לִבְהֵמָה *בְּעוֹדָם לַחִים, מַתִּירִין וּמְפַסְּקִין (לְשׁוֹן שִׁפּשׁוּף) בָּהֶם לְהַאֲכִילָם, (יד) שֶׁאֵינָם רְאוּיִים בְּלֹא שִׁפּשׁוּף: ו (ד) מְחַתְּכִין, וְדַוְקָא בְּדִלּוּעִין לִפְנֵי בְּהֵמָה, לוְהוּא (טז) שֶׁנִּתְלַשׁוּ מֵאֶתְמוֹל: ז מְחַתְּכִין נְבֵלָה לִפְנֵי הַכְּלָבִים אֲפִלּוּ נִתְנַבְּלָה הַיּוֹם, בֵּין שֶׁהָיְתָה מְסֻכֶּנֶת (יז) בֵּין שֶׁהָיְתָה בְּרִיאָה, *וְהֵנֵי מִלֵּי בִּנְבֵלָה (יח) הַקָּשָׁה (ה) (יט) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְאָכְלָהּ בְּלֹא חֲתִיכָה, אֲבָל אִם הָיְתָה רְאוּיָה לָהֶם בְּלֹא חֲתִיכָה לֹא, דְּמִטְרַח בְּמַה שֶׁהוּא רָאוּי לֹא טָרְחִינַן *(וַעַיִן לְעֵיל סִימָן שכ״א (ס״ט) אִם מֻתָּר לְחָתְכוֹ (כ) דַּק דַּק (ו) (כא) לִפְנֵי עוֹפוֹת): ח (כב) °אֵין חוֹתְכִין שַׁחַת. (פרוש, יָרָק שֶׁל תְּבוּאָה שֶׁנִּקְצַר טֶרֶם נִתְבַּשְּׁלָה הַתְּבוּאָה) וְחָרוּבִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה, בֵּין דַּקָּה בֵּין גַּסָּה, עמשום (כג) דִּבְלֹא חִתּוּךְ נַמִּי חָזֵי לַאֲכִילָה: ט (כד) פאֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמָל, *דְּהֵינוּ שֶׁמַּאֲכִילָהּ בְּיָדוֹ כָּל כָּךְ עַד שֶׁמַּרְחִיבִין בְּנֵי מֵעֶיהָ כְּאֵבוּס.

בְּאֵר הַיטֵב

ו (ד) מְחַתְּכִין. וְדַוְקָא בִּדְלוּעִים קָשִׁים כְּמוֹ שָׁכְתוּב סָעִיף ד׳: ז (ה) שֶׁאִי אֶפְשָׁר. וַאֲפִלּוּ נֶאֱכָלִים עַל יְדֵי הַדְּחַק בְּלֹא חֲתִיכָה שָׁרֵי, בֵּית יוֹסֵף (ד״ה מחתכין), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), עַיִן (סק״ד), עַיִן שָׁם: (ו) לִפְנֵי עוֹפוֹת. הַטַּ״ז (סק״ד) הִנִּיחַ דִּבְרֵי רַמ״א בְּצָרְיךְ עִיּוּן, עַיִן שָׁם, וְעַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וּלְעִנְיַן מוֹץ הַנּוֹשָׁרֶת בְּעֵת הַדִּישָׁה לֹא נִזְכַּר פֹּה בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְעַיִן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אין) שֶׁבַּאֲרָנוּ דִּלְעִנְיַן מוֹץ בְּנֵדַאי יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לִתֵּן הַמַּיִם בְּעַצְמוֹ בְּשַׁבָּת, דִּלְהַרְבֵּה גְּדוֹלֵי הָרֹאשׁוֹנִים חַיָּב בָּזֶה מִשּׁוּם לָשׁ: ד (יב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ׳. כָּתַב בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ח) וְכֵן בְּסַפָּר בֵּית מֵאִיר דְּכֵלִי עָלְמָא סְבִירָא לְהוּ הָכִי, וּמִפְּנֵי שֶׁלֹּא מָצָא דִּין זֶה מְפֹרָשׁ רַק בְּמָקוֹם אֶחָד, כָּתַב יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר. וְעַיִן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר בְּשֵׁם מַהֲרִיקַ״שׁ (ערך לחם ס״ז) דְּדַעְתּוֹ דְּהָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ד) חוֹלֵק עַל זֶה. וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא אֵין לְהָקֵל, דְּדַעַת רַשַׁ״י (קנז: ד״ה בגמי) וְהָרַמַ״ך (פ״ו ה״ד) גַּם כֵּן דַּיֵּשׁ קוֹשֵׁר וּמַתִּיר אַף בְּאָכְלֵי בְּהֵמָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן שי״ז סָעִיף ה׳ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה עניבה). וּבְחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל כו־כז ס״ח) כָּתַב דְּגַם הָרַמְבַּ״ם מוֹדֶה דְּבִקְשׁ וְתָבֶן יֵשׁ קוֹשֵׁר וּמַתִּיר: (יג) לַעֲשׂוֹתוֹ אֹכֶל. מִשּׁוּם (י) צַעֲרָא דִּבְהֵמָה: ה (יד) שֶׁאֵינָם רְאוּיִים. וְהָנֵי בִּכְלַל שִׁוּוּי אֹכֶלָא דְּמֻתָּר: ו (טו) דִּלּוּעִין. וְדַוְקָא (יא) כְּשֶׁהֵם קָשִׁים שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לֶאֱכל בְּלֹא חִתּוּךְ, אֲבָל כְּשֶׁהֵם רַכִּים הָוֵי בִּכְלַל מִטְרַח בְּאָכְלִים וְאָסוּר. וַאֲפִלּוּ קָשִׁים (יב) לֹא יַחְתֹּךְ דַּק דַּק מִשּׁוּם טוֹחֵן, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שכ״א סָעִיף י״ב לְעִנְיַן חֲתִיכַת יָרָק דַּק דַּק. (יג) וַעַיִן שָׁם עוֹד דְּאִסּוּר טְחִינָה לֹא שַׁיָּךְ רַק אִם דַּעְתּוֹ לְהַאֲכִילָם לְאַחַר זְמַן, אֲבָל מַה שָּׁדַעְתּוֹ לְהַאֲכִיל הַדְּלוּעִים וְהַיְרָקוֹת וּכְהַאי גַּוְנָא לִפְנֵי הַבְּהֵמָה וְהָעוֹפוֹת בְּפַעַם אַחַת, (יד) זֶה לֹא נָחְשַׁב טְחִינָה: (טז) שֶׁנִּתְלַשׁוּ מֵאֶתְמוֹל. דְּאִלּוּ נִתְלְשׁוּ הַיּוֹם, אָסוּר אֲפִלּוּ לְטַלְטְלָן (טו) לִכְלֵי עָלְמָא מִשּׁוּם מֻקְצֶה: ז (יז) בֵּין שֶׁהָיְתָה בְּרִיאָה. וְכֵן (טז) בְּבְרִיאָה דְּלֹא הָיְתָה דַּעְתּוֹ כְּלָל מִבְּעוֹד יוֹם שְׁתָמוּת וְיֵאָכִיל מִמֶּנָּה לַכְּלָבִים, דְּיִהְיֶה אָסוּר בְּטַלְטוּל לְכֵלֵי עָלְמָא מִשּׁוּם מֻקְצֶה, וְכֵן בְּבֵאוּר הַגְּרַ״א לֹא בְּרִירָא לֵיהּ כָּזֶה: (יח) הַקָּשָׁה. וַאֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ קָשָׁה לְגַמְרֵי שֶׁרָאוּי לָהֶם לֶאֱכִילָה עַל יְדֵי הַדְּחַק, (יח) גַּם כֵּן בִּכְלַל שִׁוּוּי אֹכֶלָא הוּא וְשָׁרֵי: (יט) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם וְכוּ׳. וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהִיא רַכָּה אַף שֶׁהַכְּלָבִים הֵם קְטַנִּים דְּכָל נִבְלָה קָשָׁה לָהֶם [וְגִמְרָא (קנה:)]: (כ) דַּק דַּק. דְּאַף עַל גַּב דְּעוֹפוֹת אֵין יְכוֹלִין לֶאֱכל כִּי אִם כְּשֶׁחְתּוּךְ דַּק דַּק, (יח) מִכָּל מָקוֹם אָסוּר מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ טְחִינָה. וְעַיִן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ועיין) דְּזֶה קָאֵי דַּוְקָא עַל בָּשָׂר חַי כָּשָׂר, אֲבָל לֹא עַל בָּשָׂר נְבֵלָה דְּזֶה מֻתָּר אֲפִלּוּ דַּק דַּק: (כא) לִפְנֵי עוֹפוֹת. וְדַוְקָא כְּשֶׁחוֹתְכָן לְהַאֲכִיל לְאַחַר זְמַן, אֲבָל כָּל מַה שֶּׁדַּעְתּוֹ לְהַאֲכִיל בְּפַעַם אַחַת שָׁרֵי [פְּרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ג)]: ח (כב) אֵין חוֹתְכִין שַׁחַת וְכוּ׳. אֲפִלּוּ (יט) חֲתִיכוֹת גְּדוֹלוֹת דְּלַיִת בְּהוּ מִשּׁוּם טְחִינָה: (כג) דִּבְלֹא חִתּוּךְ וְכוּ׳. וּמוּכָח מִזֶּה (כ) דְּמִירֵי בְּרַכִּין, אֲבָל בְּחָרוּבִין קָשִׁין שֶׁאֵינָם רְאוּיִים בְּלֹא חִתּוּךְ מֻתָּר דְּבִכְלַל שִׁוּוּי אֹכֶלָא הוּא. (כד) וְכָל זֶה בַּחֲתִיכוֹת גְּדוֹלוֹת קָצָת, אֲבָל דַּקּוֹת אָסוּר מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ טְחִינָה, (כג) אִם מְחַתֵּךְ לְהַאֲכִילָם לְאַחַר זְמַן: ט (כד) אֵין אוֹבְסִין וְכוּ׳. כָּל זֶה מִשּׁוּם

בֵּאוּר הַלָּכָה

ד * מֵתָר לְהַתִּירָן. כֵּן הוּא גִּרְסַת רַשַׁ״י (קנה. ד״ה הן וכו׳ דירק) וְהָרֹא״שׁ (פכ״ד סי׳ ב) דְּאַף בִּתְלָתָא מֵתָר לְהַתִּיר. א]וְגִרְסַת הָרִי״ף (סז.) וְלֹא לְהַתִּיר, וּבְהָגָהוֹת הַגְּרַ״א (קנה. אות א) כָּתַב שֶׁדִּבְרֵיהֶם נְכוֹנִים מְאֹד, וְכֵן בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל שֶׁבְּיָדֵינוּ (קנה: ד״ה מתני׳ מתירין) מִשְׁמַע שֶׁגִּרְסָתוֹ כְּהָרִי״ף אֲבָל בַּאֲחוֹרוֹ הוּא בְּדֶרֶךְ אַחֵר, וְאוּלַי דְּגַם כַּוָּנַת הַגְּרַ״א כֵּן:

* רַק בְּקֶשֶׁר וְכוּ׳. עַיִן לְקַמָּן בְּסִימָן תרנ״א בַּשּׁוּר וְהוּא נוֹטֵעַ מַסֵּכָה ל״ג צָמוּד בׄ, דְּאִם הוּא אֲגוּד כַּאֲגֻדּוֹת שֶׁל יָרָק לֹא הָוֵי קֶשֶׁר שֶׁל קַיְמָא:

ה * בְּעוֹדָם לַחִים. עַיִן בְּשֻׁלְחָנֵי גִּבּוֹרִים (סז. אות א) שֶׁכָּתַב דְּאָז סְתָמֵיהוּ עוֹמְדִים לְאַכְלָה בְּהֵמָה, דְּאִי לָאו הָכִי הַם מַקְצִים וְאָסוּר בְּטַלְטוּל וְכַנַּ״ל בְּסִימָן ש״ח סָעִיף כ״ח. וּלְפִי מַה שֶּׁפֵּרַשׁ רַשַׁ״י בְּשַׁבָּת קנ״ה (ע״א) דְּבוּר הַמַּתְחִיל זִירִין דְּאַרְעֵי, דִּבְעוֹדָן לַחִין רְאוּיִין לִבְהֵמָה וְרוֹב בְּנֵי אָדָם מְנַיְּחִים אוֹתָם לְעֵצִים, אֵין תִּרְוִיצוֹ עוֹלָה יָפָה כָּל כָּךְ. וְעַיִן שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן ש״ח (ד״ה חבילי קש) מַה שֶּׁכָּתַב אוֹדוֹת חֲבִילֵי זְרָדִין, דְּמִשְׁמַע שָׁם דְּאַף שְׁרָאוּיִים לֶאֱכִילַת בְּהֵמָה מִכָּל מָקוֹם בְּעִנְיַן הַזְּמָנָה דַּוְקָא מִבְּעוֹד יוֹם, וְעַיִן שָׁם בְּבֵ״ח (סי״ז) וּפְרִישָׁה (ס״ק כט). אָמְנָם מְצָאתִי לְאֶחָד מֵהָרִאשׁוֹנִים שֶׁדִּבֵּר בָּזֶה, וְהוּא בַּחִדּוּשֵׁי רַשְׁבָּ״א (קנה.) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ קָסָבַר שִׁוּוּי אוֹכְלָא מְשַׁוְּינַן וְכוּ׳, וְקָשָׁה לִי דְּהָא תְּנַן בְּפֶרֶק מְפַנִּין (קכו:), חֲבִילֵי קַשׁ וַחֲבִילֵי עֵצִים וַחֲבִילֵי זְרָדִין אִם הִתְקִינָן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה מְטַלְטְלִין אוֹתָן, וְאִם לָאו אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן, אֶלְמָא כָּל שֶׁאֵינוֹ מְתֻקָּן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה מֵעֲרֶב שַׁבָּת אֲפִלּוּ בְּטִלְטוּל אָסוּרִין וְכָל שֶׁכֵּן דְּלֹא מְטַלְטְלִינַן וּמַשְׁוִינַן אוֹכְלָא, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָתָם בִּדְלֹא בָּעֵי לְהוּ לְמַאֲכַל בְּהֵמָה אֶלָּא לְצָרְכּוֹ מְקוֹמָן, וְאִי נָמֵי לְצָרְכּוֹ עַצְמָן לֵישֵׁב עֲלֵיהֶן, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

ז * וְהֵנֵי מִלֵּי בִּנְבֵלָה הַקָּשָׁה. וְהֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ, בִּבְשַׂר פִּילִי [גְּמָרָא (קנה:)]:

* וְעַיִן לְעֵיל סִימָן שכ״א אִם מֻתָּר וְכוּ׳. עַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וּבְשַׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים דְּאִסּוּרוֹ הוּא מִשּׁוּם טְחִינָה, וְהִנֵּה אַף דִּלְכְאוֹרָה מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַמְ״א דְּקָאֵי אִנְּבֵלָה דְּאֵירֵי בָּהּ לְעֵיל, אֲבָל הַמְעַיֵּן בְּתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ נו) שֶׁמְּפַזֵּר הַעֲפַר הַדַּק לְעֵיל (סי׳ שכא שם) וְהָעִתִּיקוֹ הַמָּגֵן אַבְרָהָם גַּם כֵּן (שם) בְּסָעִיף קָטָן י׳, יִרְאֶה דְּרַק אִבָּשַׂר חַי כָּשֵׁר קָאֵי, דְּמִפְּנֵי חֲשִׁיבוּתוֹ אֵינוֹ עוֹמֵד לְחִיּוּת וְלִכְלָבִים כִּי אִם לְעוֹפוֹת, וְלָהֶם אֵינוֹ רָאוּי כִּי אִם כְּשֶׁמְּחַתְּכָן דַּק דַּק, אֲבָל בְּשַׂר נְבֵלָה רַבּוֹ עוֹמֵד לֶאֱכִילַת כְּלָבִים, וְלָהֶם אֵין צָרִיךְ דַּק דַּק וְאִזְלִינַן בָּתַר רֻבָּא וְלֹא שַׁיָּךְ טְחִינָה, וְעַל כֵּן בְּרוּר דְּהָרַמְ״א רַק אִבָּשַׂר חַי הַנִּ״ל בְּשׁכ״א קָאֵי, וְקַצֵּר בִּלְשׁוֹנוֹ:

ט * דְּהֵינוּ שֶׁמַּאֲכִילָהּ בְּיָדוֹ כָּל כָּךְ וְכוּ׳. הִנֵּה מִרַּשַׁ״י (קנה: ד״ה אין אובסין) וּכְמוֹ שֶׁבַּאַרְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן שכ״א בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אין), עַיִן שָׁם: ד (י) רַשַׁ״י (קנה. ד״ה וה״ק כו׳ עמיר): ו (יא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (יב) פְּרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (יג) מָגֵן אַבְרָהָם (סי׳ שכא ס״ק טו), וּפְרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ג) הָעְתִּיקוּ בְּכָאן: (יד) וְהֵיכָא דְּאִסְרִינַן אֵיזֶה דָּבָר מִשּׁוּם מִיטְרַח בְּאָכְלָא, אָסוּר אַף אִם דַּעְתּוֹ לְהַאֲכִיל לְאַלְתַּר: (טו) הַיְינוּ אֲפִלּוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן (מד.), דְּמִדְּלֹא לְקַטִינְהוּ מֵאֶתְמוֹל אַקְצִינְהוּ וְדִחְיֵנְהוּ בְּיָדַיִם, וַאֲפִלּוּ אִם לְקָטָן אֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת לֹא פְּלוּג. [פְּרֵי מְגַדִּים (משז״ז סק״ג)]:

(טז) אֲבָל בְּחוּלָה קָצָת מִבְּעוֹד יוֹם מֻתָּר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן וְקַיְמָא לַן כְּוָתֵיהּ: (יז) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה מחתכין) וּשְׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים: (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וְאַלְיָה רַבָּה (סי׳ שכא ס״ק יג), וְהַטַּ״ז (סק״ד) וְהַגְּרַ״א (סי׳ שכ״א ס״ט) מְקִלִּין בְּזֶה, אֲבָל הָרַבָּה אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם: ח (יט) בַּ״ח (ס״ה) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יג): (כ) עוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק יב): (כא) בַּ״ח (שם) וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואין מחתכין): (כב) בְּפַ״ל בְּסִימָן שכ״א סָעִיף י״ב:

י שָׁם בַּגְּמָרָא כְּרַב יְהוּדָה. כ שָׁם קנ״ו (ע״ב). ל רַשַׁ״י שָׁם (ד״ה את הדלועין) וְהָרֹא״שׁ (פכ״ד סי׳ ה). מ שַׁבָּת קנ״ו (שם) בְּמִשְׁנָה וּכְתַנָּא קַמָּא הָרִי״ף (סז:) וְהָרֹא״שׁ (שם) וּכְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק כ״א (ה״ח) שָׁם. נ שָׁם בַּגְּמָרָא (קנה:) אֶלִּיבָּא דְּרַב יְהוּדָה. ס שָׁם (ע״א) בְּמִשְׁנָה. ע שָׁם בַּגְּמָרָא אֶלִּיבָּא דְּרַב יְהוּדָה. פ שָׁם קנ״ה (ע״ב) בְּמִשְׁנָה וּבַגְּמָרָא.

א] ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב: קשים של שבלים שאגדו בב׳ וג׳ מקומות מותר להתירן בשבת ב] ובשו״ע הרב (ס״ה) התיר ג״כ בבריאה. ליקוטי דברי הרב:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah